

F. t. l. vedr. retsplejeloven og forskellige andre love

begrænsninger og undtagelser, der særligt er udformet med henblik på at varetage andre væsentlige hensyn, herunder hensynet til beskyttelse af følsomme personoplysninger.

2) Med hensyn til aktindsigt i andre dokumenter end domme og kendelser foreslås den eksisterende adgang til aktindsigt for personer med "retlig interesse" suppleret af en regel om aktindsigt for forurettede i straffesager. Forslaget indebærer, at forurettede eller, hvis forurettede er afgået ved døden, dennes nære pårørende får en udvidet ret til aktindsigt i forhold til i dag, idet disse persongrupper ofte kan have et særligt personligt behov for at få aktindsigt, selv om de ikke i traditionel forstand har "retlig interesse".

3) Med lovforslaget foreslås også en forenkling af reglerne om aktindsigt i afsluttede straffesager. Dette gælder både sigtedes aktindsigt og aktindsigt for andre personer med "retlig interesse". De gældende regler er spredt mellem retsplejeloven og forvaltningsloven, og der er en række forskelle mellem reglerne. Disse regler foreslås erstattet af et ensartet regelsæt om aktindsigt i afsluttede straffesager, som placeres i retsplejeloven.

Efter de foreslåede regler har den, der har været sigtet, andre med "retlig interesse" samt forurettede eller dennes nære pårørende som hovedregel adgang til aktindsigt i dokumenter, der vedrører sagen, herunder retsbøgerne. Retten til aktindsigt gælder, når straffesagen er endeligt afsluttet. Adgangen til aktindsigt kan efter en konkret vurdering begrænses bl.a. af hensyn til statens sikkerhed, forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser samt beskyttelse af medsigtede, vidner eller andre. Hermed videreføres de undtagelser til aktindsigt, som fremgår af de gældende regler i forvaltningsloven om aktindsigt i afsluttede straffesager.

4) Det foreslås endvidere at lovfæste sigtedes adgang til aktindsigt i de mindre alvorlige straffesager, hvor der ikke er nogen forsvarer. Formålet med forslaget er i relation til aktindsigt i videst muligt omfang at sidestille sigtede, der ikke har en forsvarer, med sigtede, der har en forsvarer.

Efter den foreslåede regel vil sigtede i de tilfælde, hvor der ikke er en forsvarer, som udgangspunkt have mulighed for hos politiet at gennemse det materiale, som politiet har tilvejebragt til brug for den sag, som sigtelsen angår. Hvis hensynet til fremmede magter, statens sik-

kerhed, sagens opklaring eller tredjemand eller til efterforskningen af en anden verserende sag gør det nødvendigt, kan sigtedes adgang til aktindsigt dog begrænses i samme omfang som i de tilfælde, hvor der er en forsvarer.

Den nye regel svarer i et vist omfang til gældende praksis, som den bl.a. har fundet udtryk i en meddelelse fra Rigsadvokaten fra 1998, men da der er tale om regler af principiel betydning, foreslås adgangen til aktindsigt for sigtede, der ikke har en forsvarer, lovfæstet og nærmere præciseret.

5) Det foreslås endvidere at lovfæste principet om meroffentlighed, på samme måde som det kendes fra reglerne i offentlighedsloven vedrørende den offentlige forvaltning. Formålet hermed er at styrke den praktiske gennemslagskraft af adgangen til meroffentlighed.

Det vil således udtrykkeligt fremgå af retsplejeloven, at der kan gives aktindsigt i videre omfang end efter de foreslåede nye regler, medmindre andet følger af reglerne om tavshedspligt mv.

6) Pressens formidling af retssager har i praksis central betydning for at give offentligheden indsigt i retsplejen. Lovforslaget indeholder på denne baggrund enkelte særlige regler om en mere vidtgående aktindsigt for pressen.

Det foreslås bl.a., at den foreslåede etårsgrense for aktindsigt i domme og kendelser i straffesager ikke skal gælde, når aktindsigt søges af journalister som led i deres arbejde. Der indføres endvidere en særlig "pressebakkeordning", der giver pressen en generel mulighed for gennemsyn af nyere domme (domme afsagt inden for de seneste 4 uger), og de eksisterende regler om pressens mulighed for at få aktindsigt i bl.a. anklageskrifter og retsbogstilførsler foreslås videreført med de tilpasninger, som følger af de nye aktindsigtsregler i øvrigt.

7) Som modstykke til den udvidede adgang til aktindsigt i domme og kendelser foreslås et forbud mod offentliggørelse af domme og kendelser i straffesager, medmindre der er foretaget anonymisering, således at sigtedes, tiltaltes, forurettedes eller vidners identitet ikke fremgår.

Under den foreslåede nye, meget mere åbne ordning vil det ikke være tilstrækkeligt i forhold til de personer, der har været involveret i en straffesag, at de alene beskyttes mod krænkelse i forbindelse med offentliggørelse af straffedommen gennem de generelle regler i straffeloven, medieansvarsloven og persondataloven. Der er